

‘Ο Αίας αποκρούει τούς Τρώας, οι οποίοι επιχειρούν να πυρπολήσουν το πλοίο του.

(Έργον του Φλάμαν).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΝΑΠΟΛ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ

ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ ΤΑ ΓΡΑΜΜΕΝΑ

‘Άλλο τ’ όνειρο κι’ άλλου τό θάμα. ΠΑΡΟΙΜΙΑ ΛΑΐΚΗ

Όταν, ένας φίλος μου γιατρός, πρωτοφανέρωσε στον Παντελή, το σοβαρό της καταστάσεώς του —ό Παντελής κατέβασε τὰ μούτρα... ‘Ανθρώπος καλοζωισμένος, σάν κ’ αὐτόν, δέν ήταν προτομωμένος νά δεχτεί —μάλιστα έτσι, στά καλά καθούμενα— τὰ ξαφνικά χτυπήματα τῆς μοίρας! Δέν έννοοσε, με κανέναν τρόπο, νά υποκύψει καί νά ύποφέρει. Δέν ήταν ούτε στοικῶς φιλόσοφος, ούτε απαδός τῆς ἐγκρατείας καί τῶν ἠρωϊκῶν ἐγκατατερῆσεων. Ήταν ένας καθαρός γλιεντζές, ένας ἐραστής τῶν καταγρήσεων — κ’ ἡ ἰδέα τῶν νοσοκομείων, τῶν συνωφρονομένων προσεσσορών, τῶν φαρμάκων καί τῶν ἐγγειρήσεων καί τῆς ἀποχῆς ἀπὸ κάθε διασκέδαση, ἦταν ἀρετὴ νά τὸν τρολλάνει!

‘Όλοι ἔμεις, οἱ φίλοι του, βλέποντας τὴ βαθιὰν ἀπόγνωσή του, προσπαθήσαμε νά τὸν παρηγορήσουμε. Στὰ φίλικά καί τίπικὰ μας λόγια, μᾶς κοιτούσε μ’ ἕνα ὄρος δύσπιστο, με τὰ σκοτεινιασμένα του τὰ μάτια, σὰ νὰ φερούσε πῶς τὸν κοροιδεῖαμε, ἢ πῶς τὸν περνούσαμε γιὰ κἄνα μοροουδέλι... ‘Όρες—όρες, πάλι, όταν ἐπιτίθετο γιὰ τίς καλές προθέσεις μας, καί τῆ φίλης μας εὐλακρίνια, μᾶς κοιτούσε βουθὰ καί τριφερά, μ’ ἕνα εἶδος μυστικῆς εὐγνωμοσύνης. ‘Ηθελε κ’ ὁ ἴδιος νά πιστέψει, πῶς τὰ πράγματα δέν ήταν σοβαρά, καί πῶς αὐτοὶ οἱ θεομπαίχτες οἱ γιατροί, συνηθισμένοι νά τὰ βλέπουν ὅλα μαύρα, τοῖφερναν, τώρα, ὄλοι τους, ἐπίτηδες, τὴν καταδικαί καί τὸν κατακλισμοῦ... Κι’ ὁμως ἔμεις, οἱ φίλοι του, τὸ ξαίραμε, πῶς αὐτὸς ὁ κακοήθης ὄγκος, ποὺ δέν τὸν ἄφηνε μᾶς νύχτα σ’ ἡσυχία, ήταν γὰρ τὸ πολὺ λευτὸ, τὸ σοβαρὸ, κ’ ἐπίτατος ἐπικίνδυνο...

‘Ακολουθώντας τίς συστάσεις τῶν γιατρῶν, ὅσο καί τίς δικές μας συμβουλές, ἀποφάσισε, λοιπὸν, με χίλια βάσανα, νά ὑποβληθεῖ σὲ θεραπεία. Πειρώθηκε τὰ γλιέντια, τὸ τοιγάρο, τίς ἑρωτοδουλές καί τὸ ποτιό. ‘Αλλά, κ’ αὐτὸ, δὲ βάσταξε πολὺ. Σὲ λιγάκι, ξαναόχισε τὰ ἴδια. Σ’ ἔξη μῆνες, ἔγινε χειρότερα. ‘Ο ὄγκος ξαναεάντηκε, αἰκία πὸ ἐπιμονος. Τοῦ παρουσιάστηκε σὸ σβέρκο, καί δὲ μποροῦσε νά γυρίσει τὸ κεφάλι... Βλέποντας αὐτὸ τὸ ἀδιέξοδο, πήρε, τελωσάνταν, τὴν ἀπόφαση, νά λάβει κάποια μέτρα αἰκνότερα, καί νά κάνει σκετικῶς ἴψοχωρήσεις, σὲς χίλιες τόσες ἀματησίες τῆς ἀρρώστιας του. Παραδόθηκε στὰ χερά τῶν χειρουργῶν, με τὴν ἐλπὶδα πῶς, μ’ αὐτὸ τὸν τρόπο θ’ ἀπαλλωσόταν τελειωτικά.

‘Αλλά, δύο μῆνες μετὰ τὴν ἐγχείρηση, ὁ ὄγκος, πάλι, ξαναπαρου-

σιάστηκε! Ήταν ἀνάγκη πάλι νά σκεφθεῖ σοβαρά. ‘Αναβολές, ὑπεκφυγές κ’ ἀστεία, δὲ χωροῦσαν, στὴν περίπτωση αὐτή... Με κλονισμένη τὴν ἐμπιστοσύνη στὴν ἐπιστήμη καί τὴν πείρα τῶν γιατρῶν του, ἀποφάσισε νά φύγῃ στὴν Εὐρώπη. Τὸν εἶχε πάρει μᾶς βαθιὰ μελαγχολία, μᾶς φοβερὴ ἀνησυχία γιὰ τὴν τύχη του... ‘Εβλεπε τὸ μέλλον σκοτεινὸ, τὴ ζωὴ του περιορισμένη! Εἶχε πάθει τὸ μεγάλο πανικό, τὴν ἀγωνία καί τὸν τρόμο τῆς ἀρρώστιας του! ‘Ο Παντελής, τὸ σύχαρο παιδί, τὸ ξένουιστο καί καλομαθημένο, εἶχε χάσει τὴ χαρὰ του καί τὸ κέρι του... ‘Επιῶθε πῶς, ἐκείνο τὸ ταξίδι, τοῦ ήταν, τώρα, ἐπιβεβλημένο, ἂν ἤθελε, σὲ ἀλήθεια, νά γλιτώσει...

Τὴν παραμονὴ τοῦ ταξιδιοῦ του, μᾶς ἔδωσε σὸ σῆμα του, τὸ βραδί, ἕνα γεῖμα ἀποχωρευτικῆρο. Μᾶς ἔδωσε νά τρώμε καί νά πίνουμε, κ’ ἐκείνος ήταν καθισμένος σὲ μᾶν ἄκρη, καί μᾶς κοιτούσε μ’ ἕνα μάτι θολωμένο, σὰ νὰ βοσκάτανε στὴν ἴδια του κηδεῖα! Δέν ήταν δύσκολο κανένας νά μαντέψει τὴν κρυφὴ σκέψη ποὺ τὸν τυραννοῦσε —τὴ σκέψη πῶς, ἐκείνο τὸ τραπέζι, μᾶς με τὴ γλιεντζέδικη παιδεία του, μπορεῖ νάταν καί τὸ τελευταῖο... Τοῦ γάιου ὄλοι κάναμε τὸν εἶδημο, καί προτινάμε με κέφι, στὴν γαῖα του. Τὸ πρόσωπό του ἔμνε περίλιπο κ’ ἀγέλαστο, καί στὶς προσόψεις μας γιὰ τὴν ἀνάρρωσή του, περιοριζόταν, ποὺ καί ποὺ, νά κοινάει, μωαχα, τὸ κεφάλι...

Τὴν ἄλλη μέρα, ἔφευγε, μᾶς με τὸ γιατρὸ ποὺ τὸν κοροιδίσε —τὸ μόνο φίλο του γιατρό, ποὺ κάπως ἐκτιμοῦσε, αὐτόν ποὺ τοῦ πρωτόπε τὴν ἀρρώστια του— κατ’ εὐθείαν γιὰ τὴν κλασικὴ Βιέννη, τὴ φημισμένη πόλη τῶν «θαυμάτων»! Αὐτὸ του τὸ ταξίδι στὴ Βιέννη, ήταν τὸ τελευταῖο του ἀπὸ. ‘Αν δὲ γιατρευόταν οὐτ’ ἐκεῖ, στὰ χερά τῶσαν εἰδικῶν, με παγκοσμία φήμη, ἔπρεπε νά τὸ πάει πᾶ ἀπόφαση, πῶς δέν ὑπῆρχε σωτηρία πουθενά, κ’ ήταν γραμμένο του νά μᾶς ἀρῆσει χρόνους...

Εἶχαμε, ὄλοι, ταχτικά, εἰδήσεις του. Εἶχε κάμει καί δευτέρη ἐγχείρηση —τοῦ τὴν εἶχε κάμει, ὄως ἔγραφε, μᾶς ἐκωφρὴ ἐπιστημονικῆ— καί ἴσως—ἴσως νῆκανε καί τρίτη, ἂν ὁ ὄγκος ξαναπαρουσιαζόταν, ὄως εἶχε ἄββους ὁ γιατρός του. Τὰ γράμματά του ήταν, πάντα, θλιβερά, ἀπασπόδοξα καί παραπονεμένα. Φανότανε, σ’ αὐτὰ, ὁ φοβισμένος ἀνθρώπος, ὁ ὑπογονιμικός, ὁ γαιμάτος τρόμο γιὰ τὸ μέλλον —ποὺ ἔχει χάσει ἐντελῶς τὸ ἠθικό του, καί θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του γιὰ κἄνεμο— κ’ ὄτι κάνει, τὸ κάνει δίχως ὄρεξη, γιὰ ν’ ἀνατάξει τὴ συνειδήσή του,

